

ELENA SIMINA TĂNĂSESCU

Elena Simina Tănăsescu este profesor universitar, îndrumător de doctorat în cadrul Catedrei de drept public a Facultății de Drept a Universității din București. Licența în drept, Universitatea din București (1991), diploma de studii aprofundate, domeniul Drept public, Universitatea Aix-Marseille III, Franța (1992), doctorat în drept constituțional (mențiune „foarte bine cu felicitările juriului”), co-tutelă Universitatea Aix-Marseille III și Universitatea din București (1997). Predare în domeniile Drept constituțional, Drept parlamentar, Sistem normativ al Uniunii Europene, cadru didactic asociat - Colegiul juridic franco-român, Universitatea din București, cadru didactic asociat - Facultatea de filozofie, Universitatea din București, formator (șef de catedră) - Institutul Național al Magistraturii (din 2004), formator - Institutul European din România (din 2005). Profesor invitat - Universitatea din Sud, Toulon-Var, Franța (2005), Academia Internațională de Drept Constituțional, Tunis, Tunisia (2008), Universitatea din Fribourg, Elveția (2008), cercetător invitat - Institutul pentru Federalism, Elveția (1999 2000). Director de proiecte de cercetare (naționale și internaționale) în colaborare cu Universitatea din Kassel, GERMANIA (2001 – 2006), Centrul european de drept constituțional din Atena, GRECIA (1999 – 2001, 2003 - 2004), Centrul de resurse juridice București

(2001, 2003), Institutul de Politici Publice, București (2003). Raportor național la conferințe internaționale: Masa rotundă pe teme legate de justiție constituțională de la Aix-en-Provence (anual începând cu 1998), Conferința Curților Constituționale (1997, 2001, 2007), Conferințele bianuale ale Universității din Barcelona pe teme legate de migrație și azil (2005, 2007), Congresul internațional de drept constituțional de la Atena 2007.

1. Vi se pare oportună schimbarea sistemului judiciar român, prin renunțarea la un grad de jurisdicție? Considerați că ar fi necesară o reorganizare a sistemului judiciar în teritoriu, cu desființarea judecătoriilor (o asemenea reformă au adoptat de curând Olanda și Franța, vizând desființarea unor instanțe mici), încât să existe trei grade ale instanțelor, astfel cum există în majoritatea covârșitoare a statelor europene: tribunal, curți de apel (sau de justiție) și Înalta Curte? Aceasta ar presupune consecințe benefice pentru resursele umane și materiale pentru sistem, posibilitatea unei judecăți mai bune pe fond, eliminarea unei noi judecăți pe fond în apel, instituirea recursului drept cale de atac limitată strict la problemele de drept. Înalta Curte de Casație și Justiție ar trebui să apară ca instituția judiciară ce s-ar pronunța pe întrebări preliminare vizând aplicarea unor texte de lege și recursurile împotriva sentințelor curților de apel.

Ar trebui să existe o reformă, știu că sunt în derulare și la Parchet, dar și la Consiliul Superior al Magistraturii proiecte, în ce privește instanțele/parchetele cu mai puțin de 2.500 de dosare. Sigur, sunt resurse care ar trebui administrate uniform, sunt instanțe și parchete cu un volum de activitate imens, în același timp și instanțe și parchete mai puțin încărcate.

2. Apreciați că este necesară eliminarea căii de atac a apelului pentru cauzele mai simple? Dispozițiile din noile coduri de procedură sunt de ajuns?

Este o decizie de oportunitate, de natură politică, iar nu tehnică. E posibil ca, în acest moment, să fie necesară eliminarea apelului în anumite cauze, pentru degrevarea instanțelor, dar ulterior, într-un alt moment, ar putea fi reintrodusă, pentru că s-ar putea să fie util. Sistemul judiciar își stabilește nevoile, poate, pe termen lung, e necesar să revină.

3. Vedeți ca fiind o măsură favorabilă sistemului judiciar desființarea instanțelor militare, instanțe menținute cu un statut special și integrarea acestora în cadrul tribunalelor obișnuite și Curții de Apel București, ca secții militare sau completuri specializate, judecătorii urmând a avea drepturi similare judecătorilor din întreg sistemul judiciar?

Sigur, sunt unele argumente în sensul desființării instanțelor militare. Stagiul militar nu mai este obligatoriu, la fel, structura societății este diferită. În plus, nu mai există nici o secție militară la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

4. Care considerați că ar fi rolul Consiliului Superior al Magistraturii în sistemul judiciar român? E necesar ca acesta să aibă în componență mai mulți reprezentanți ai societății civile? De cine să fie numiți ori cine să-i aleagă? Care ar fi criteriile pe care trebuie aceștia să le îndeplinească? E necesar să aibă o înaltă pregătire profesională și un statut profesional superior: profesori universitari, avocați renumiți, foști judecători la Curțile Europene? E necesară reprezentarea celorlalte profesii judiciare (avocați, notari, consilieri judiciari) în C.S.M.?

Ar fi bine ca această componentă a Consiliului Superior al Magistraturii să fie lărgită. Inclusiv reprezentanții grefierilor ar trebui să-și găsească loc în structura unui consiliu judiciar. Totodată, reprezentanții societății civile, ai justițiabililor, un profesor universitar ar putea manifesta un punct de vedere pentru toți acești justițiabili.

Da, într-un consiliu care gestionează întreg sistemul judiciar, o astfel de schimbare ar fi necesară.

5. Ce cale de recrutare în magistratură considerați că ar fi corespunzătoare situației actuale a societății românești: recrutarea printr-o școală superioară de pregătire deschisă oricărui absolvent al facultății de drept ori recrutarea prin examene după un număr de ani vechime în diverse profesii juridice? Considerați că se asigură o calitate net superioară a pregătirii magistraților prin o școală superioară de magistratură?

Nu există un sistem ideal de recrutare. Poate o combinație a celor două sisteme ar fi mai utilă. Mulți absolvenți ai facultăților de drept nu ajung să profeseze niciodată. Sunt însă și absolvenți excepționali ai facultății de drept trimiși în profesie, care se transformă în breslași, devin automate.

Ca formator al Institutului Național al Magistraturii, am avut situații în care cei ce au desfășurat anterior o altă profesie judiciară (avocați, consilieri juridici, notari) și-au valorificat-o, deprinzând mai ușor chestiunile practice.

6. Apreciați că sistemul actual de învățământ din facultățile de drept din România suferă de lacune în ce privește pregătirea studenților în diversele ramuri de drept? Dacă răspunsul în viziunea dumneavoastră e afirmativ, puteți indica aceste lacune? Care ar fi rezolvarea lor și cum apreciați că este necesar a se schimba sistemul

de învățământ din facultățile de drept? E necesară o colaborare strânsă între instanțe, birourile de avocați și facultățile de drept în ce privește practica studenților? Cum să se materializeze o astfel de colaborare care să fie efectivă, iar nu numai formală? Școala românească de drept poate deveni competitivă, în spațiul concurențial al Uniunii Europene?

Institutul Național al Magistraturii nu trebuie să fie o nouă școală de drept. Sigur, sunt câteva facultăți performante, care au planuri de învățământ asemănătoare, aceleași discipline obligatorii, moduri de evaluare bine gândite.

Institutul Național al Magistraturii trebuie să-i învețe pe auditorii de justiție aptitudini, iar nu tehnica juridică. E necesară pregătirea psihopedagogică, ca magistratul să știe să se comporte când judecă infractori, minori. E păgubos ca, fără o minimă experiență de viață, venind de pe băncile facultății, să judeci procese de divorț sau încredințări de minori.

7. Care apreciați că este rolul avocaților în întărirea medierii, privit din perspectiva faptului că avocații sunt primii care i-au contact cu persoanele aflate în diverse conflicte? Considerați că este suficient a se prevedea obligația judecătorului de a îndruma părțile la mediere, câtă vreme medierea trebuie adusă de cele mai multe ori la cunoștința publicului anterior luării în calcul a posibilității de a introduce a acțiunii în instanță?

Medierea este foarte utilă pentru sistem. Din păcate, costurile medierii judiciare sunt mai mari decât cele ale utilizării justiției, de multe ori gratuit.

8. Ce ar trebui să facă membrii corpului profesional al magistraților pentru întărirea independenței și sporirea încrederii publicului în *actul de dreptate*?

Nu trebuie ca magistrații să ajungă în situații neplăcute. Obligația de rezervă impusă magistraților e de natură să le impună acestora să se exprime numai prin hotărârea pe care o pronunță. Același lucru l-am afirmat și în cadrul Conferinței „Libertatea de exprimare a magistraților. Limite și vulnerabilități”, organizată, la data de 30 noiembrie 2009, de Revista Forumul judecătorilor.

Practic, motivarea hotărârii judecătorești este oglinda activității unui judecător.